

Sprekend Humanisme

Uitwerking van het interview met:

Wieberen Koopmans (geb. 24-03-1943)

Datum : 2 November 2006

Lokatie : Humanistisch Historisch Centrum, Utrecht

Onderwerp(en) : Humanistisch Vormingsonderwijs, Humanistisch Verbond, humanistische psychologie, het Pedagogisch Studiecentrum ,HOI (Humanistisch Opleidingsinstituut)

Duur interview : 21:59 (min/sec); deel 3.1

Naam / functie interviewer(s) : Bert Gasenbeek, directeur Humanistisch Historisch Centrum

Kader/context : Dit interview is gehouden door het Humanistisch Archief / Humanistisch Historisch Centrum in het kader van het digitaliseringsproject Sprekend Humanisme.

Niveau van uitwerking : Indicatief (Globaal; tijd/onderwerp, kernzin(nen) en eventuele opmerkingen)

Drager : Gedigitaliseerde opname van een geluidscassetteband; MP3 bestand **MP3- 194-A**

Datum uitwerking : 17-03-2016

Uitgewerkt door : Hanneke Hoogakker

Respondent : Wieberen Rink (W.R.) Koopmans heeft gedurende ongeveer 30 jaar lang een belangrijke rol gespeeld bij het Humanistisch Vormingsonderwijs HVO. In een serie interviews vertelt hij over zijn leven, zijn werk en zijn inzet voor het HVO.

Koopmans werd op 24 maart 1943 geboren te Heerenveen. Na de gemeentelijke Mulo A te Akkrum (1955 – 1959) en de Rijkskweekschool te Heerenveen (1959 – 1964) (volledig bevoegd onderwijzer) was hij van 1965 – 1969 plaatsvervangend hoofd van de openbare lagere school te Weesp. In die periode werd hij Junior Adviseur opbouw Tropenmuseum te Amsterdam en lid van de landelijke werkgroep Humanistisch Vormingsonderwijs in het lager onderwijs.

Van 1970 tot 1974 was hij Plaatsvervangend hoofd van de algemeen bijzondere lagere school te Bergen (NH). Van 1970-1977 volgde hij op het Humanistisch Opleidingsinstituut een opleiding voor geestelijk werk. Hij werd lid van de landelijke werkgroep Humanistisch Vormingsonderwijs in de lagere school en lid van het bestuur van het Humanistisch Opleidingsinstituut.

Van 1974 – 1979 was Koopmans als opbouwerker gedetacheerd bij het Centrum Humanistische Vorming. Daarnaast was hij als hoofd van dienst van het Hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond verantwoordelijk voor overleg met het lokale bevoegd gezag / lokale gemeente besturen en Rijksoverheid en voor opbouw van het werkveld HVO-lager onderwijs (opleiding , begeleiding / na- en bijscholing materiaal ontwikkeling) . Tevens was hij bestuurslid van het Humanistisch Opleidingsinstituut en Secretaris van de Studiecommissie Samenwerkingsschool (Cie. Algemene School).

Van 1980 – 1999 was Koopmans bestuurslid van het landelijk bestuur Stichting Beheer HVO. Als zodanig coördineerde hij de acquisitie- activiteiten door plaatselijke en regionale werkgroepen HVO en was hij verantwoordelijk voor het instellen van beroep en bezwaar tegen besluiten van gemeentebesturen en de Rijksoverheid.

Daarnaast was hij van 1980 – 1999 tevens directeur Stichting Humanistisch Vormingsonderwijs (Pedagogisch Studiecentrum HVO).

Van 1978 -1998 was hij namens het HVO bestuurslid van de onderwijskoepels Contactcentrum Bevordering Openbaar Onderwijs en de Nederlandse Algemeen Bijzondere Schoolraad (een samenwerking van bestuur, vakbonds- en ouderorganisaties).

Wieberen Koopmans is namens het HVO bestuurslid geweest van twee onderwijskoepels en de Commissie Algemene School, later de Studiecommissie Samenwerkingsschool die tot ongeveer de tachtiger jaren een samenwerkingsverband was tussen vrijzinnige protestanten, katholieken en humanisten.

In 2013 wist HVO veteraan Koopmans samen met het HHC en het Utrechts Archief een plan van staatssecretaris Sander Dekker (VVD) om te bezuinigen op het levensbeschouwelijk onderwijs op openbare basisscholen tegen te houden. Staatssecretaris Dekker wilde een eind maken aan de bekostiging van deze vorm van onderwijs. Voor de Stichting Humanistisch Vormingsonderwijs (HVO) zou dat bijzonder zuur - zo niet rampzalig - zijn geweest aangezien een paar jaar daarvoor de zwaarbevochten structurele bekostiging van haar onderwijs door de toenmalige regering was gehonoreerd.

Koopmans, het HHC en het Utrechts Archief hebben onmiddellijk de handen ineen geslagen teneinde HVO directeur Nico Stuij van voldoende inhoudelijke munitie te voorzien voor diens vlammend protest. Op vrijdag 5 juli 2013 stemde de Tweede Kamer de bezuiniging van staatssecretaris Sander Dekker op het levensbeschouwelijk onderwijs op openbare basisscholen met een grote meerderheid weg. Daarmee was het schrappen van het HVO onderwijs van de baan. (Bron: zie <http://www.uvh.nl/hhc/nieuws/nieuws/schrappen-hvo-onderwijs-van-de-baan>).

Foto Wieberen Koopmans

Afbeelding op Twitteraccount Wieberen Koopman

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
00:00	Inleiding	Korte recapitulatie van de eerdere gesprekken met respondent (bandjes 192 en 193-A en B).
00:53	Inhoudelijke achtergrond van het Humanistisch Vormingsonderwijs (HVO)	Respondent was eerstverantwoordelijke voor de keuze om HVO al in het primaire onderwijs te geven; en niet zoals gebruikelijke pas vanaf het 13 ^e levensjaar. Hij raakte op de kweekschool geïnteresseerd in de relatie psychologie-pedagogiek en openheid naar de samenleving. Ook was hij al vroeg politiek geïnteresseerd.
03:15	HVO in het primaire onderwijs	Binnen het Humanistisch Verbond bestond veel oppositie tegen het besluit om HVO al in het primaire onderwijs te geven. Zo had Jaap van Praag met name bezwaren tegen het ervaringsleren, dat wil zeggen op het reflecteren op de primaire dagelijkse ervaringen van leerlingen. Een ander bezwaar was, dat het HVO (onder verantwoordelijkheid van het Humanistisch Verbond) en het vak Kennis Geestelijk Leven (niet onder verantwoordelijkheid van het Humanistisch Verbond) door elkaar heen liepen. Uiteindelijk werd Van Praag overtuigd door het goede pedagogische en didactische niveau van het

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
		<p>HVO. Respondent onderbouwt zijn beslissing om HVO al op de basisschool te geven met een verwijzing naar het idee van Alfred Adler dat het individu zich al na het 4^e levensjaar vormt.</p>
07:21	Humanistische psychologie	<p>Bij de ontwikkeling van het HVO is gebruik gemaakt van de humanistische psychologie. Hierbij geldt een positieve visie op de mogelijkheden van de mens. Respondent noemt als voorbeeld Erikson, die de gezonde mens als uitgangspunt nam en niet de zieke mens, zoals Freud deed.</p>
08:57	Het Pedagogisch Studiecentrum	<p>In juli 1980 start het Pedagogisch Studiecentrum in Utrecht. Respondent werd aangezocht als directeur. Bestuursleden werden: Ben Olivier, voorzitter, Rie Blom, secretaris, De Nijs, penningmeester en Paulo Kalmijn. Respondent: de strategie voor de humanistische geestelijke vorming (education permanente en bottom-up strategie) werd geprofessionaliseerd in het Pedagogisch Studiecentrum.</p>
11:49	Financiële ondersteuning	<p>De Rijkssubsidie voor het Pedagogisch Studiecentrum bedroeg fl. 1.000.000,=: fl. 750.000,= vast en fl. 250.000,= additioneel. Daar liep de financiering van het HOI (opleiding voor geestelijk verzorger) doorheen. Koopmans: het HV had 2 ijzers in het vuur: bekostiging van het HVO en het opwaarderen van het HOI tot universiteit. In 1981 werd (uit kwaliteitsoverwegingen) besloten dat de HOI-opleiding 4-jarig zou worden. In 1984 bleek echter, dat het HOI niet gegroeid was. Het Pedagogisch Studiecentrum belegde een noodvergadering. Het personeel bekostigd uit de additionele subsidie werd ontslagen. Tevens werd een beroepschrift ingediend bij de Raad van State. Uiteindelijk besloot het ministerie dat het Studiecentrum fl. 1.000.000,-- structureel kreeg.</p>

Teller: minuut/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
15:00	Voorwaarden voor de subsidie	De toenmalige staatssecretaris heeft de bekostigingsbrief persoonlijk geschreven. Het Pedagogisch Studiecentrum werd verplicht om ieder jaar een werkplan in te dienen en dit toe te lichten. Hierop volgde dan jaarlijks een goedkeuringsbrief voor de subsidie.
16:06	Besteding van de subsidie	Eigenlijk was de subsidie niet voldoende voor alle taken, zoals structuur, onderwijsontwikkeling, etc. Wij hebben het land in 4 regio's verdeeld, met 1 hoofdmedewerker (voltijd), aangevuld met opleidingscoördinatoren (deeltijd). Wij hebben ervaren, vrijwillige cursusleiders gevraagd om te solliciteren naar deze banen. De personele bezetting op het bureau van het Pedagogisch Studiecentrum was als volgt: directeur 1.0 fte, medewerker studie- leerplan 0.5 fte (later 1.0 fte wegens taakuitbreiding) en een secretaresse.
19:46	Publicatie <i>Nota Actieve Pluriformiteit</i> (juli 1982)	De strekking van deze nota was: geen humanistisch onderwijs, maar actief, pluriform, openbaar onderwijs, waarin het HVO een eigen positie inneemt. Respondent: voor de uitleg hiervan moeten wij terug naar de bekostiging van het HVO. Ik werd in 1978 door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond gevraagd om mijn ideeën over het HVO op papier te zetten.
		Het interview gaat verder op bandje 194-B.